

VALTIONEUVOSTON
PERIAATEPÄÄTÖS
MERIPOLITIIKAN
TOIMENPIDEOHJELMASTA

3.3.2022

1. JOHDANTO

Meri on ihmiskunnan yhteinen voimavara ja elannon lähde. Se peittää 71 % maapallon pinta-alasta. Valtamerten pinta-alasta kaksi kolmannesta on valtioiden kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolista yhteistä aluetta. Meriympäristöön kohdistuu jatkuvasti yhä enemmän paineita kuten ilmastonmuutoksesta johtuva lämpeneminen ja happamoituminen, luontokato, roskaantuminen, rehevöityminen, öljy- ja kemikaalionnettomuudet, rakentaminen merellä ja rannikoilla, lisääntyvä kilpailu luonnonvaroista ja ylikalastus. Meillä on yhteinen vastuu Itämeren lisäksi kaikkien merialueiden suojelusta.

Valtameret ja meret tarjoavat myös suuria mahdollisuuksia kestäväälle siniselle taloudelle. Meriklusteri on Suomessa merkittävä taloudellinen toimija. Se koostuu meriteollisuudesta, merenkuluelinkeinoista ja satamatoiminnoista, sen liikevaihto oli ennen koronaviruspandemiaa yli 14 miljardia euroa ja se työllisti yhteensä noin 50 000 henkilöä (2019). Meret ovat globaalisti tärkein kuljetusväylä: yli 80 % maailman kuljetusten volyymista toteutetaan meritse ja merikuljetusten määrän ennustetaan kasvavan. Suomelle merikuljetukset ovat elintärkeitä, sillä Suomen tavaraviennistä noin 90 % ja tavaratuonnista noin 80 % kulkee meritse.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen meripolitiikan linjauksista päätettiin, että Suomi kehittää meripolitiikasta selkeän vahvuusalueen. Linjauksissa määriteltiin Suomen Itämereltä valtamerille ulottuvan meripolitiikan painopisteet.

Meripolitiikan linjausten visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerien kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.

Meripolitiikan toimenpideohjelma on laadittu meripolitiikan linjausten pohjalta ja se koostuu toimista ja toimenpiteistä, jotka yhdessä pyrkivät toteuttamaan meripolitiikan linjausten keskeisiä tavoitteita ja toimeenpanemaan EU:n meripolitiikkaa soveltuvin osin. EU:n meripolitiikka on merkittävässä kehitysvaiheessa. Sen keskiössä on kestävä sinisen talouden kehittäminen ja valtamerien ja merien suojelu. Meriliikenteen osalta EU on jo vuosia pyrkinyt vähentämään merenkulun päästöjä ja edistämään Suomelle tärkeää lähimerenkulkua.

Toimenpideohjelman keskeiset kärjet ovat merten suojelu, meriklusteri, johon kuuluu myös merilogistiikka, ja merellinen tuotanto. Merten suojelun ja kestävä käytön yhteensovittamisessa EU:n merialuesuunnitteludirektiiviin perustuvalla koordinoitulla merialuesuunnittelulla on keskeinen rooli. Meriluonnonvarojen käyttöä voidaan pitää kestävä, kun se ei heikennä meriympäristön tilaa tai uhkaa meriluonnon elinvoimaisuutta eikä lajien ja luontotyyppien monimuotoisuutta, ja meriympäristön tila on hyvä.

Valtioneuvoston kanslia asetti 10.1.2020 eri ministeriöitä edustavan ohjausryhmän valmistelemaan meripolitiikan toimenpideohjelman laatimista ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa. Ohjausryhmä on ottanut huomioon ne selonteot, strategiat ja toimenpideohjelmat, joilla on yhtymäkohtia meripolitiikkaan. Tässä asiakirjassa linjataan keskeiset toimet, joita ministe-

riöt sitoutuvat toteuttamaan vastualueillaan siinä määrin, kuin se on niiden resurssien puitteissa mahdollista, hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan myös EU:n hankerahoitusta. Rahoitusta vaativat toimenpiteet käsitellään ja niistä päätetään erikseen osana julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviokäsittelyä.

Turvallinen toimintaympäristö ja sen takaaminen kaikissa olosuhteissa on toiminnan perusedellytys. Itämeren alueen turvallisuutta sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista käsitellään valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (2020), valtioneuvoston puolustuselonteossa (2017) sekä valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta (2017).

Itämeren tilan parantaminen ja suojelu ovat selkeitä tavoitteita hallitusohjelmassa. Itämeren suojelun ja tilan parantamista ei pääsääntöisesti ole käsitelty tässä toimenpideohjelmassa, sillä niitä käsitellään Suomen vesien – ja merenhoidon toimenpideohjelmissa, EU:n Itämeristrategiassa (EUSBSR) sekä HELCOM:in Itämeren suojelun toimenpideohjelmassa (BSAP). Toimenpideohjelma täydentää näitä toimia erityisesti globaalilla tasolla.

YK:n on julistanut vuodet 2021-2030 merentutkimuksen vuosikymmeneksi (UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development). Valtioneuvoston kanslia on asettanut ohjausryhmän, jonka tehtävänä on laatia ehdotus kestävästä kehityksestä tukevasta YK:n merentutkimuksen vuosikymmenestä Suomessa ja koordinoita sen toteuttamista.

Covid-19 pandemia on vaikuttanut merkittävästi meripolitiikan eri sektoreihin ja erityisesti matkailuun, meriliikenteeseen ja satamiin. Merkittäviä vaikutuksia on ollut myös meriteollisuuden toimintaan ja lisää vaikutuksia on odotettavissa taannehtivasti. Tässä toimenpideohjelmassa ei ole koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin välittömiä torjuntatoimia. Päätöksiä niistä on tehty lisäämällä sekä Business Finlandin, että ELY-keskusten rahoitusta vuoden 2020 lisätalousarviossa, korottamalla Finnveran rahoitusvaltuuksia, pääomittamalla Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomistusta, ottamalla käyttöön toimialasta riippumaton kustannustuki ja säätämällä useita verotukseen liittyviä helpotuksia.

Merenkulkua on tuettu myös väylämaksun puolituksen jatkamisella, ns. miehistötukilain väliaikaisella muutoksella sekä Huoltovarmuuskeskuksen ja Liikenne- ja viestintäviraston tuella ulkomaankaupalle keskeisen liikenteen tukemiseksi asettamalla julkisen palvelun velvoitteen välttämättömäksi tunnistetuille matkustaja- tai rahtialusreiteille sekä valtiovarainministeriön lainatalkausohjelmalla varustamoyhtiöille huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen.

2. TOIMENPITEET

Ehdotetut 44 toimenpidettä on jäsennelly Meripolitiikan linjausten mukaisesti neljään teemaan: merten suojele, meriklusteri/merilogiikka, meriklusteri/meriteollisuus ja merellinen tuotanto. Toimenpiteet on edelleen jaettu teemoittain meripolitiikan linjausten mukaisiin toimiin.

2.1. MERTEN SUOJELU

Meripolitiikan linjausten toimi I/1. Vaikuttaminen valtamerten ympäristönsuojeluun liittyvän kansainvälisen oikeudellisen kehikon vahvistamiseksi						
	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
1	Turvataan kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden hyöntein	Kunnianhimoisen täytäntöönpanosopimuksen aikaansaaminen YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisuudessa koskien kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden biologisen monimuotoisuuden suojele ja kestävä käyttöä sekä sopimuksen tehokas toimeenpano arktisilla merialueilla.	Sopimusta neuvottelevan hallitustenvälisen konferenssin 4. istunto keväällä 2020 jouduttiin lykkäämään COVID 19-pandemian vuoksi ja on tarkoitus pitää maaliskuussa 2022. Pyrkimyksenä on saada aikaan EU:n sisältöä voitteita vastaava sopimus ja neuvottelujen saaminen päätökseen vuonna 2022.	Pidetään yllä sopimusneuvottelujen korkeaa kunnianhimon tasoa osana EU:ta. Toimitaan aktiivisesti sopimuksen alueellista toimeenpanoa koskevan ratkaisun löytämiseksi ja tehokkaaksi toimeenpanoksi arktisilla merialueilla, erityisesti Arktisen neuvoston kautta.	Virkatyönä (sopimusneuvottelut), IBA-rahoitus (alueellista toimeenpanoa tukevat keskustelut ja niihin mahdollisesti linkittyvä hanke Arktisessa neuvostossa).	UM, YM

2	Vähennetään meriin päätyviä muovi- ja mikro-muovipäästöjä globaalisti	<p>Vaikutetaan aktiivisesti siihen, että YK:n ympäristökokous UNEA päättää vaikuttavista toimista muovipäästöjen hillitsemiseksi ja parantaa niihin liittyvää globaalia hallintoa, päättäen käynnistää neuvottelut globaalista muovisopimuksesta.</p> <p>Edistetään aktiivisesti Arktisen neuvoston vuoden 2018 muovi- ja mikroroskastrategian toteuttamista.</p>	<p>Globaalin muovisopimuksen neuvottelut aloitetaan vuonna 2022.</p> <p>Arktisen neuvoston muovi- ja mikroroskastrategian toimintaohjelman ja monitorointisuunnitelman toimeenpano.</p>	<p>Vaikutetaan globaalin hallintakehikon kehittymiseen EU:n sekä pohjoismaisen että arktisen yhteistyön kautta.</p> <p>Edistetään muoviongelman ratkaisemista tukemalla skaalattavien keksintöjen ja konseptien luomista sekä vientiä.</p> <p>Tehdään yhteistyötä mm. afrikkalaisten kumppanien kanssa, esim. UNEA:ssa.</p> <p>Tuetaan Arktisen neuvoston työryhmien työtä meriroskakäytännöissä toimintaohjelman mukaisesti.</p>	Virkatyönä.	YM, UM, TEM, SYKE, LVM
Meripolitiikan linjausten toimi I/2. Kansainvälisten valtameriin liittyvien sopimusten toimeenpanon vahvistaminen						
3	Edistetään globaalin 30%:n mertensuojelutavoitteen hyväksymistä ja tehokasta hallinnointia	<p>Vaikutetaan kansainvälisiin sopimusneuvotteluihin ja tuodaan tavoitetta esiin viestinnällisesti, kahdenvälisissä tapaamisissa sekä osana Global Ocean Alliance – ja Blue Leaders –ryhmien toimintaa.</p>	<p>Prosentuaalista tavoitetta koskeva sitoumus tehdään YK:n biodiversiteettisopimus CBD:n puitteissa vuoden 2022 aikana. Tehokasta hallinnointia koskevaa tavoitetta edistetään li-</p>	<p>Suojelualueiden ohella kehitetään erilaisia keinovalikoimia tavoitteen toteuttamiseksi esimerkiksi OECM-konseptin (Other Effective Area Based Conservation Measures) kautta.</p>	Virkatyönä, IBA-rahoitus, Life-rahoitus, UM:n kehitysyhteistyörahoitus.	YM, UM, SYKE

			säksi UNCLOS:n alaisissa BBNJ-neuvotte- luissa.	Kehitetään keinoja arvi- oida suojelun tehok- kuutta ja jaetaan tuloksia kansainvälisissä yhteyk- sissä. Huomioidaan mahdolli- suudet yhteistyöhön af- rikkalaisten kumppanien kanssa relevanteilla foo- rumeilla.		
4	Tunnistetaan arktisten meri- alueiden suoje- lutarpeet ja pe- rustetaan kat- tava suoje- lue-verkosto	Arktisessa neuvostossa toteutetaan suojelutar- vetta koskeva selvitys- hanke vuosina 2021- 2023, jonka jälkeen pyri- tään etenemään suoje- lueverkoston perusta- mista koskeviin neuvot- teluihin. OSPAR:n ark- tista suoje- luealuetta kos- keva keskustelu aloitet- tiin vuoden 2021 minis- terikokouksessa ja suoje- luealuetta pyritään saa- maan poliittinen yhteis- ymmärrys vuonna 2022.	Arktisessa neuvostossa toteutetaan suojelutar- vetta koskeva selvitys- hanke vuosina 2021- 2023, jonka jälkeen py- ritään etenemään suo- jelualueverkoston pe- rustamista koskeviin neuvotteluihin. OS- PAR:n arktisista suoje- luealuetta pyritään saa- maan poliittinen yh- teisymmärrys vuonna 2022.	Vaikutetaan aktiivisesti suoje- lueverkoston pe- rustamiseksi Arktisessa neuvostossa ja OSPAR:ssa käytävien keskustelujen kautta. Arktisessa neuvos- tossa panostetaan erityi- sesti keskusteluihin SAO- based Marine Mechanis- missa ja PAME-työryh- mässä, erityisesti MPA te- matiikan osalta. Tuetaan PAME - sihteeristön toimintaa, sekä osallistutaan Central Arctic Ocean Synthesis - raportin laadintaan.	Virkatyönä, IBA-ra- hoitus.	YM, UM, LVM (Trafi- com)
5	Turvataan me- renpohjan hy-	Edistetään merenpohjan suoje- luealuetta ja kestävä	Jatkuvaa toimintaa.	Osallistutaan kansainväli- sen merenpohjajärjestön (International Seabed	Virkatyönä, IBA-ra- hoitus (arktiset alu- eet), kansallisesti	UM, YM, TEM, PLM, GTK, SYKE

	vinvointi kaivannaistoimintaa koskevalla sääntelyllä	käyttöä kaikilla foorumeilla.		<p>Authority, ISA) toimintaan, tarkoituksena turvata syvänmerenpohjan suojele ja kestävä käyttö.</p> <p>Itämerellä huomioidaan aluevalvontalain säädökset aluevesillä ja tiedostetaan, että merenpohjatiedon tarkkuudella on merkitystä maanpuolustukselle, eli kansalliselle turvallisuudelle.</p> <p>Tunnistetaan merenpohjan suojelun ja kestävä käytön kysymykset myös arktisessa yhteistyössä.</p> <p>Parannetaan merenpohjaan liittyvää tietopohjaa.</p>	päätettävä EMKR-rahoitus, Blueinvest-rahoitus.	
6	Edistetään merta koskevia kestävä kehityksen tavoitteita Afrikan alueella	Tuetaan Afrikka-strategian toimeenpanoa.	Afrikka-strategia hyväksyttiin keväällä 2021.	Sisällytetään YM:n, ja muiden relevanttien ministeriöiden, Afrikka-strategiaa koskevaan toimitasuunnitelmaan meriluonnonvaroja koskeva tavoite ja toimenpiteet sekä tunnistetaan meripolitiikkalinjausten väliset yhteydet.	Virkatyönä.	YM, UM, VNK

				<p>Toimitaan yhteistyössä afrikkalaisten kumppanien kanssa mertensuojelun ja merten kestävän käytön edistämiseksi esimerkiksi kansainvälisten kokousten sivutapahtumissa, kahdenvälisissä tapaamisissa ja aloitteiden kautta.</p> <p>Business Finland edistää suomalaisten merellisiin innovaatioihin ja osaamiseen liittyvien liiketoimintaekosysteemien toimintaa Afrikassa.</p>		
7	Toimitaan aktiivisesti Etelämanner-sopimusjärjestelmän täysjäsenenä	<p>Nostetaan Suomen roolia Etelämannerta koskevan yleissopimuksen ja antarktisen alueen merialueiden elollisten resurssien suojelukomission (CCAMLR) puitteissa.</p> <p>Harkitaan liittymistä täysjäseneksi CCAMLR-komissioon, joka on keskeinen osa Etelämantereen aluetta koskevaa sopimusjärjestelyä.</p>	Jatkuvaa toimintaa.	<p>Osallistutaan CCAMLR-komission toimintaan. Tunnistetaan antarktisten merialueiden suojelutarpeet ja tuetaan Etelämanner-sopimusjärjestelmän puitteissa kattavan suojelualueverkoston perustamista.</p> <p>Osallistutaan Etelämantereen osalta käynnissä olevaan ohjeistuksen valmisteluun koskien turismin</p>	<p>Virkatyönä</p> <p>Vuoden 2023 ATCM kokouksen lähestyessä UM:n polariitiimiin perustetaan yleissopimuksen vaatima isäntämaasihteeristö ja rekrytoidaan tähän tarvittava henkilöstö.</p> <p>Jatketaan Suomen Etelämanner-tutkimuksen tukemista.</p>	UM, YM,LVM (Ilmatieteen laitos)

		Tavoitteena on saada Etelämanner sopija-osapuolten kokous Helsinkiin vuonna 2023.		mahdollisia haittavaikutuksia ekologisesti herkillä alueilla.		
Meripolitiikan linjausten toimi I/3. Aktiivisen ja määrätietoisen vaikuttamisen lisääminen						
8	Vähennetään ilmastonmuutoksen ja merten happamoitumisen haitallisia vaikutuksia meriympäristölle	Arktisessa neuvostossa, EU:n Itämeri-strategiassa, HELCOM:ssa sekä muissa soveltuvissa yhteyksissä laaditaan happamoitumiseen liittyviä alueellisia toimintaohjelmia. HELCOM:n toimintaohjelman (BSAP:n) päivitys on hyväksytty 20.10.2021.	Toimintaohjelmien tulisi sisältää seurantaan ja happamoitumisen tilan arviointiin liittyviä toimia sekä happamoitumisen vähentämiseen ja mahdollisesti siihen sopeutumiseen liittyviä toimia.	Edistetään kansainvälisissä järjestöissä tietopohjan vahvistamista liityen merten hiilivarastoihin ja kasvihuonekaasutseisiin. Kehitetään merienergiaratkaisuja, huolehtien samalla ratkaisujen ekologisesta kestävydestä ja erityisesti meribiodiversiteetin suojelusta sekä aluevalvonnan yhteensovittamisesta.	Virkatyönä, EU-hankerahoitus, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR -rahoitus, tutkimushankerahoitus, BANOS, PMN rahoitus	YM, UM, SYKE
Meripolitiikan linjausten toimi I/4. Merentutkimusinfrastruktuurin kehittäminen ja tutkimuksen valmiuksien kehittäminen globaaliin suuntaan						
9	Toteutetaan YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen (2021-2030) tavoitteita	YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen ohjausryhmä laatii ehdotuksen YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen toteuttamisesta Suomessa.	Toimenpideohjelma YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen toteuttamisesta Suomessa valmistuu	Tuetaan valtioneuvostolähtöistä ja laajaa poikkialinnollista tukea strategian laatimiseksi ja toimeenpanon tukemiseksi.	Virkatyönä, IBA -rahoitus, kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, VNTEAS, public-private-partnership -mallit ja	VNK, OKM, YM, MMM, UM, PLM, LVM, TEM

		Päivitetään merien tutkimuksen kansallinen strategia.	<p>vuonna 2022 ja sitä toteutetaan vuodesta 2023 alkaen.</p> <p>Merien tutkimuksen kansallisen strategian päivityksellä vahvistetaan merten suojelun ja merten luonnonvarojen kestävän käytön sekä ilmastonmuutokseen liittyvän tietopohjan kehittymistä ja mereen perustuvia kestävän kehityksen ratkaisuja.</p>	Laaditaan Suomen kansainvälisen arktisen merellisen tutkimusstrategian ja toteutussuunnitelma rahoitusmahdollisuuksineen.	muut rajapintaratkaisut asiakkaisiin päin. NEFCO:n (PSI) ja PMN:n rahoitusmahdollisuudet, kestävän sinisen talouden kumppanuudet, Horizon Europe.	
10	Euroopan rannikkomerien monilähteinen havaintojärjestelmä	Koordinoidaan uutta monilähteisen ja integroidun havaintokonseptin (Supersites) pilotointia osana Euroopan rannikkomerien JERICO (Joint European Research Infrastructure for Coastal Observatories) infrastruktuuria	Tavoitteena on suomalaisten merentutkimusinfrastruktuuri-innovaatioiden ja uusien palveluiden nostaminen ja vakiinnuttaminen kansainväliseen eturintamaan (Kansallinen tutkimusinfrastruktuuristrategia 2020-2030, Kansallinen TKI-tiekartta 2020).	Keskiössä on autonomisten mittausten kehittäminen ja integrointi, monilähteiset ja -alustaiset havainnot, digitalisaatio, big data, pilvipalvelut ja e-infrastruktuurit, avoimuus sekä tutkimusinfrastruktuurien palvelukehitys ja monimuotoinen vaikuttavuus. Itämerellä kehitettyjen meriseurantakäytäntöjen (HELCOM) kehittäminen poikkihallinnollisella ja	Virkatyönä, EU-hankerahoitus (INFRAIA, INFRADEV, komission EMKVR -rahoitus), sekä SA 2021 myönnetty rahoitus	YM (SYKE), LVM, OKM, TEM, PLM, MMM, IL (FINMARI)

				<p>monikansallisella yhteistyöllä.</p> <p>Itämeri.Fi -portaalin datapalveluiden kehittäminen laaja-alaisesti palvelevaksi YK:n merentutkimuskomission (IOC) mukaiseksi meridatakeskukseksi (IODC-NODC).</p> <p>JERICO valmistautuu hakemaan Euroopan tutkimusinfrastruktuurien tiekartalle seuraavassa haussa 2024.</p>		
Meripolitiikan linjausten toimi I/5. Suomalaisen ratkaisuosaaamisen ja palvelujen paketointi ja viennin tuki						
11	Kehitetään globaalia öljyntorjuntaa	Edistetään Suomen öljyntorjuntaosaamisen vientiä, erityisesti kylmissä olosuhteissa ja jääolosuhteissa.	Jatkuvaa toimintaa.	Esitellään kansainvälisissä harjoituksissa ja kokouksissa öljyntorjunta-kalustoamme ja -osaamistamme sekä öljyntorjuntayhteistyötä erityisesti Itämerellä. Tuetaan samalla suomalaisten yritysten kansainvälistymismahdollisuuksia. Huomioidaan Arktisen neuvoston Emergency Preparedness, Prevention and Response työryhmä ja Arkti-	Virkatyönä, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR-rahoitus, Business Finland ja EU:n Horisontti Eurooppa 2021 – 2027.	SM, YM (SYKE), PLM

				nen rannikkovartiostofoorumi keskeisinä foorumeina.		
12	Vähennetään merten rehevöitymistä globaalisti	Tunnistetaan Itämerellä tehdyn rehevöitymisen torjunnan sekä ekosysteemipohjaisen päätöksenteon hyvät käytännöt ja edistetään niiden viemistä maailman muille merialueille.	Jatkuvaa toimintaa.	Levitetään tietoa HELCOM:n ravinnekuormituksen vähentämisen järjestelmästä (sopimus kuormituskatoista yhdistettynä toimenpideohjelmaan) sekä edistetään vastaavan kaltaisten mallien käyttöönottoa maailman muilla aluemerillä. EU:n Itämeri-strategialla on keskeinen rooli toimenkannalta.	Virkatyönä, Business Finland, komission EMKR-rahoitus ja EU-tutkimusrahoitus.	YM, UM, MMM
13	Parannetaan merten käytön kestävyttä merialuesuunnittelun keinoin	Edistetään Itämeren maiden merialuesuunnitteluyhteistyössä saadun osaamisen, tiedon ja kokemuksen vientiä, erityisesti merten sinisen kasvun ja meriympäristön suojelun yhteensovittamisen osalta.	Jatkuvaa toimintaa.	Esitellään merialuesuunnitteluyhteistyön osaamista ja kokemuksia globaaleissa yhteyksissä. Toimitaan aktiivisesti EU:n Itämeri-strategian ao. politiikkasektorilla. Tunnistetaan Itämeren maiden kanssa tehdyn merialuesuunnittelun yhteistyön osaamisalueet ja tuotteistetaan ne sovellettavaksi muilla merialueilla.	Virkatyönä, IBA, Business Finland, EU:n Horisontti Eurooppa 2021 – 2027 ja BANOS-rahoitus.	YM, UM, SYKE, VELMU-konsortio

14	Parannetaan vedenalaisen meriluonnon kartoituksen osaamista globaalisti	Edistetään vedenalaisen meriluonnon kartoituksen osaamisen ja tiedon hyödyntämisen vientiä Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmasta (VELMU) saatujen kokemusten pohjalta.	Jatkuvaa toimintaa.	Selvitetään yhteistyömahdollisuuksia sekä Suomen lähialueilla, että globaalisti esim. kehitys yhteistyökohteiden kautta. Edistetään osaamisvientii mm. käytännön kartoitusosaamisen, tietojärjestelmien ja mallinnustyökalujen kehittämisen ja merialuesuunnittelun osalta. Tehdään yhteistyötä afrikkalaisten kumppanien kanssa.	Virkatyönä, Business Finland, komission EMKR-rahoitus, kehitys yhteistyörahoitus, Blueinvest.	YM, SYKE, VELMU-konsortio
15	Öljy- ja kemikaalionnettomuuksien ehkäiseminen ja vahinkojen torjuntavalmiuksien kehittäminen	Rajat ylittävien merionnettomuuksien ja öljy- ja kemikaalionnettomuuksien ehkäisemisen ja vahinkojen torjuntavalmiuksien suorituskykyä kehitetään tiiviissä yhteistyössä eri merellisten toimijoiden kanssa. Tuetaan Arktisen neuvoston puitteissa neuvottelun meripelastussopimuksen toimeenpano ja osallistutaan EPPR-työryhmän toiminnan ja sihteeristön tukemiseen.	Viranomaiset pystyvät minimoimaan ympäristövahingot suuressa avomeriöljyonnettomuudessa ja tukemaan muita eurooppalaisia viranomaisia tarvittaessa. Viranomaisien (öljytorjunnan) yhteisen suorituskyvyn kasvaminen.	Vastuuviranomaisilla on käytössään ajantasainen pinta- ja ilma-alus kalusto ja tekniikka öljy- ja kemikaalionnettomuuksiin vastaamiseen. Moniala- ja suuronnettomuuksiin liittyvien operaatioiden johto- ja toimintavalmiuksia lisätään ja tätä varten kehitettyjä toimintamalleja otetaan käyttöön. Osallistutaan aktiivisesti yhteistyöhön ja kehitystyöhön EU:n Itämeri-strategian puitteissa.	Virkatyönä, IBA, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR -rahoitus. EU:n tutkimusrahoitus ja BANOS-rahoitus.	SM (RVL), SM (pelastus), YM, PLM (Merivoimat), Traficom

16	Kehitetään uusia ja tehokkaampia valvontamuotoja ja sanktiojärjestelmää merenkulun rikkipäästöjen valvontaan	Meriliikenteen rikkipäästöjen valvonta on tärkeä osa päästöjen vähennystä ja ympäristövalvontaa. Uskottava valvontakyky ja sanktiojärjestelmä lisäävät kiinnijäämisen riskiä ja kannustaa vähäpäästöisten polttoaineiden käyttöön. Rikkipäästöjen valvontaa on myös yhteen sovitettava koko Itämeren alueella naapurimaiden kesken kustannustehokkaan ja kattavan valvonnan toteuttamiseksi.	Varmistetaan riittävä ja ajantasainen kalusto rikkipäästöjen valvontaan sekä sanktiojärjestelmän tehokkuus.	Viranomaisilla on tehokkaat ja ajantasaiset ratkaisut ilmasta tapahtuvalle valvonnalle rikkipäästöjen havaitsemiseksi. Viranomaisten valvontakalusto ja -teknologia mahdollistavat valvontatehtävän suorittamisen myös vaativissa olosuhteissa. Tehostetaan seuraamusjärjestelmää säätämällä rikkipäästöjä koskeva hallinnollinen sanktio.	Virkatyönä, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR-rahoitus, TKI-rahoitus.	LVM (Traficom), SM (RVL) YM

2.2. MERIKLUSTERI, MERILOGISTIIKKA

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Meripolitiikan linjausten toimi II/1. Huipputehokkaan logistiikan edellytysten edistäminen globaalisti: henkilöt, tavarat ja data liikkuvat vapaasti, turvallisesti, sujuvasti ja puhtaasti, toimi II/4. Logistiikan taloudellisten ekosysteemien kehittymisen tukeminen, toimi II/5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen test bed -alue edistämään meriliikenteen kehitystä, toimi II/6. Vakaiden ja ennakoitavien toimintaedellytysten luominen ja toimi II/7. Digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa.				

17	Digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa	<p>Logistiikan digitalisaatiostrategiassa ja siihen perustuvassa periaatepäätöksessä määritellään visio ja tavoitteet sekä niitä toteuttavat toimenpiteet digitalisaation edistämiseksi logistiikassa mukaan lukien merilogistiikka.</p> <p>Logistiikan digitalisaatiosta on parhaillaan valmisteilla valtioneuvoston periaatepäätös, jossa linjataan keskeisistä valtioneuvoston toimista strategian tavoitteiden saavuttamiseksi.</p>	<p>Pannaan toimeen valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta. Vaikuttavuustavoitteet ovat digitalisaation avulla saavutettavat ilmastohyödyt sekä kuljetusketjujen toimivuus, tehokkuus ja turvallisuus. Alustava visio vuoteen 2032 sisältää tasavertaiset ja tehokkaat kuljetusketjut, tiedon virtaamisen kansallisilla ja kansainvälisillä korridoreilla ja solmupisteillä kuten satamissa sekä logistiikan päästöjen vähentämisen optimoimalla, tehostamalla ja sujuvoittamalla kuljetuksia.</p>	eFTI-asetuksen täytäntöönpano.	Virkatyönä.	LVM, TEM, BF, yritykset, satamat
18	Satamatiedon vaihdon kehittäminen	Satamatiedon vaihtoa, kuten alusten tulo- ja lähtöajat, lainsäädännössä vaaditut ilmoitusmuodollisuudet, tie-	Hanke valmistuu 2025.	Liikenne- ja viestintävirasto koordinoi meriklusterin tulo- ja lähtöaikaverkostoa, joka tukee hankkeen toteuttamista.	Virkatyönä.	LVM, satamat

		<p>donvälitys eri satamatoimijoiden välillä ja digitalisointia koskeva eMSW-hanke.</p> <p>Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee tarvittavat kansalliset säädösmuutokset sekä ohjaa Liikenne- ja viestintäviraston johtamaa järjestelmähanketta.</p> <p>Hankkeessa valmistaudutaan merenkulkualan yhdenmetyt palveluympäristön perustamisesta annetun EU-asetuksen ((EU) 2019/1239) toimeenpääntöön uudistamalla nykyinen Portnet -järjestelmä asetuksen vaatimusten mukaisesti sekä kehittämällä nykyistä laajempaa satamatiedon vaihtoa.</p>		<p>Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee tarvittavat kansalliset säädösmuutokset sekä ohjaa Liikenne- ja viestintäviraston johtamaa järjestelmähanketta.</p> <p>Lisäksi hyödynnetään verkostoyhteistyötä.</p>		
19	Laaditaan liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelma	<p>Strategiassa huomioidaan koko liikennejärjestelmä ml. merenkulku. Strategian toimenpiteiden osa-alueet: tiedon hyödyntäminen, automaation</p>	<p>VN periaatepäätös liikenteen automaation lainsäädäntösuunnitelman ja toimenpideohjelman pohjalta on valmistelussa.</p>	<p>Älyväylän konseptin kehittäminen ja käyttöönotto (mm. digitaalinen tieto ja tiedon vaihdon hallinnointimalli, digitaalinen infrastruktuuri ja</p>	<p>Virkatyönä, Business Finland, CEF ja muut EU-rahoitusvälineet.</p>	<p>LVM, TEM, SM, muut ministeriöt, Business Finland, One Sea -ekosysteemi</p>

		<p>vaatima digitaalinen ja fyysinen liikenneinfrastrukturi, liikennevälineiden automaatiokehitys, liikenteen ohjaus ja hallintapalveluiden sekä muiden liikenteen solmupisteiden kasvava merkitys, oikeudelliset kysymykset ja sääntely, kokeilujen ja pilotointien tukeminen sekä vaikutusten arviointi ja indikaattorit.</p> <p>Vaikuttavuustavoitteena on laaja-alaisesti turvallinen (ml. kyberturvallisuus) ja toimintavarma, tehokas eli taloudellisesti kestävä, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä automaatio.</p>		<p>älykkäät turvalaitteet).</p> <p>Vaikuttaminen standardointiin ja yhteisten rajapintojen käyttöönottoon.</p> <p>Alusten keräämien tietojen käytön laajentaminen vastuullisesti.</p> <p>Tiedon dynaamisuuden (mm. tilannekuva ja navigointitiedot) ja sen vastuiden kehittäminen.</p> <p>Vastavuoroisuutta ja vastuullisuutta painottavat kannustimet tiedon jakamiseen.</p> <p>Kaksoissiirtymää tukeva kansallinen ja EU-rahoitus.</p> <p>Uusien teknologiaratkaisujen käyttöönoton organisointi.</p> <p>VTS:n ja satamien yhteistyön tiivistäminen.</p> <p>Fintrafficingin tehtävät ja roolit mm. tiedon vaihdossa.</p>	
--	--	---	--	--	--

				Lainsäädännön viitekehys ml. määritelmät ja vastuut, IMO, EU ja kansallinen lainsäädäntö, tekoälyn etiikka, suorituskykyvaatimusten kriteerit, tiedon jakaminen, hyväksyntä ja valvonta.		
Meripolitiikan linjausten toimi II/2. Vähäpäästöisen operoinnin edistäminen						
20	Pannaan toimeen valtioneuvoston periaatepäätös meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä		Vähäpäästöinen ja lopulta päästötön meriliikenne Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n 2030- ja 2050-tavoitteiden mukaan.	Periaatepäätöksessä linjattavat keinot ja toimet.	Virkatyönä, VNTEAS.	LVM
21	Vaikutetaan Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n tavoitteisiin ja keinoihin kansainvälisen meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi	Kannatetaan IMO:ssa kansainvälisen merenkulun kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteiden kiristämistä kasvihuonekaasustrategiaa päivitetessä. Kannatetaan tavoitteisiin yltäviä kunnianhimoisia päästövähennyskeinoja huomioiden talvimerenkulku.	IMO:n kasvihuonekaasustrategiasta päättäminen 2023, maailmanlaajuisesta markkinaehtoisesta päästövähennyskeinosta ja muista mahdollisista keskipitkän aikavälin päästövähennyskeinoista päättäminen 2023-2030.	Aktiivinen IMO-vaihtaminen yhdessä muiden kunnianhimoisten maiden kanssa.	Virkatyönä.	LVM, Traficom

22	Vaikutetaan EU:n laajuisiin tavoitteisiin ja keinoihin meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi	<p>Vaikutetaan EU:ssa päätöksentekoon meriliikenteen päästökautasta huomioiden talvi-merenkulku sekä Itämeren lähimerenkulku.</p> <p>Vaikutetaan toimiin meriliikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden ja käyttövoimien kysynnän ja tarjonnan edistämiseksi EU:ssa.</p> <p>Vaikutetaan toimiin meriliikenteen päästöjen vähentämiseksi satamissa.</p>	Jatkuva.	Aktiivinen vaikuttaminen EU:n lainsäädäntöön. Toimitaan aktiivisesti EU:n Itämeri-strategian täytäntöönpanossa.	Virkatyönä, CEF, Horizon Europe.	LVM , (Traficom), YM, UM, TEM
23	Vaikutetaan Itämeren laajuisiin tavoitteisiin ja keinoihin merenkulun ympäristökuormituksen vähentämiseksi	Itämeren suojelukomissio HELCOM keskittyy myös meriliikenteen kansainvälisen päästösäätelyn tehokkaaseen toimenpanoon Itämerellä. Suomi toimii aktiivisesti HELCOM:in työryhmissä ja edesauttaa siirtymää kohti vaihtoehtoisia käyttövoimia ja vihreää teknologiaa Itämerellä.	Jatkuva.	Aktiivinen vaikuttaminen HELCOM:ssa ja EU:n Itämeri-strategian toimeenpanossa.	Virkatyönä.	LVM , Traficom, YM, UM

		Pidetään yhteistyössä esillä bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksia.				
24	Vaikutetaan Pohjoismaat kattaviin tavoitteisiin ja keinoihin merenkulun ympäristökuormituksen vähentämiseksi	Pohjoismaiden ministerineuvosto koordinoi ja rahoittaa kestävään merenkulkuun liittyviä hankkeita, joissa Suomi on mukana. Pidetään yhteistyössä esillä bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksia.	Jatkuvaa toimintaa. Suomi keskittyy Norjan koordinoimaan hankkeeseen vaihtoehtoisista polttoaineista merenkulussa.	Aktiivinen vaikuttaminen pohjoismaisessa yhteistyössä.	Virkatyönä, Pohjoismaiden ministerineuvoston hankerahoitus.	LVM , Traficom, YM, TEM
Meripolitiikan linjausten toimi II/3. Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa						
25	Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa	Varmistetaan ja kehitetään meriliikenteen johtamista tukevaa ajantasaista ja kattavaa meritilannekuvaa sekä tilannetietoisuutta. Varmistetaan talvimerenkulun edellytykset, huomioidaan sen erityisvaatimukset myös		Merilain 1 luvun muutos, jolla mahdollistetaan kaksoisrekisteröinti tietyissä tapauksissa, on tullut voimaan 1.7.2021 lailla 544/2021. Tämä mahdollistaa aluksen bareboat-kaksoisrekisteröinnin niissä tapauksissa, joissa ulkomainen alus, joka on	Virkatyönä, Business Finlandin kehitystuet ja –ohjelmat sekä muu valtionavustus. HVK:n Logistiikka2030 ja Digitaalinen turvallisuus 2030 -ohjelmat	LVM, TEM, PLM , HVK, logistiikkatoimijat

		<p>kansainväliseen sääntelyyn vaikuttaessa ja huolehditaan osaamisen kehittämisestä.</p> <p>Varmistetaan ja kehitetään väylästöjen ja satamarakenteiden ajantasaisuutta ja käytettävyyttä.</p> <p>Varmistetaan huoltovarmuuden edellyttäjä kotimainen alus-tonnisto.</p> <p>Edistetään valtioiden ja viranomaisten yhteistyötä tilannetietoisuuden kehittämisessä ja edistetään yhteistyön tiivistämistä yritysten kanssa uusien teknologioiden hyödyntämiseksi</p> <p>Varaudutaan kyberturvallisuushkiin ja varmistetaan toimintakyky myös häiriötilanteissa.</p>		<p>omistusoikeuden osalta rekisteröity toisen valtion alusrekisteriin, rahdataan bareboat-rahtaussojimuksen nojalla Suomeen.</p> <p>Logistiikkatoimijoiden omat toimet.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

26	Parannetaan merenkulun turvallisuutta	Turvallinen meriliikenne on laaja kokonaisuus, joka koostuu sekä onnettomuuksien ehkäisemisestä, että niiden vaikutuksiin varautumisesta. Onnettomuuksien vaikutusten varautumisen ja niiden seurausten minimoinnin osalta kansainvälisesti yhteensopiva meripelastusjärjestelmä ja ympäristövahinkojen torjuntajärjestelmä ovat keskeisiä kehittämisen kohteita. Myös navigointijärjestelmien (GPS) häirinnäsietokyvyn kehittäminen on keskeistä.	Merionnettomuuksien määrä vähenee.	Merialueiden valvontakyvyn ja tiedonvaihdon parantaminen niin kansallisesti kuin kansainvälisesti ottamalla täysimääräisesti käyttöön Euroopan meriturvallisuusvirasto EMSA:n Common Information Sharing Environment – palvelu. Naapurimaiden kanssa tehtävät käytännön harjoitukset, joilla vahvistetaan yhteiset toimintamallit. EU:n Itämeri-strategian PA Safe.	Virkatyönä, kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus	SM, LVM (Väylä, Traficom), PLM (Merivoimat), UM
----	--	--	------------------------------------	---	--	---

2.3. MERIKLUSTERI, MERITEOLLISUUS

	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit

	Meripolitiikan linjausten toimi III/1. Vaikuttaminen tasavertaisen kilpailun edellytysten ja pelisääntöjen kehittämiseen kansainvälisesti merkittäville foorumeilla (IMO, WTO, OECD) ja EU:ssa					
27	Laaditaan meriteollisuuden kehittämissuunnitelma	Valmistellaan meriteollisuuden kehittämissuunnitelma, kootaan yhteen nykyiset toimenpiteet ja yrityspalvelut, varmistetaan niiden tarkoituksenmukaisuuden sekä käynnistetään tarpeen mukaan täydentäviä toimia vastaamaan alan uudistustarpeisiin.	Ohjelmasuunnitelma valmis alkuvuonna 2022. Tavoitteena on laajapohjaisesti toimiva ja kansainvälisesti kilpailukyinen meriteollisuuden ekosysteemi.	Tarkentuvat ohjelman valmistelussa.	Virkatyönä.	TEM , Business Finland, Finvera
28	Vaikutetaan laivanrakennuksen EU- ja kansainvälisen toimintaympäristön kehittämiseen	Suomi toimii aktiivisesti EU:ssa ja yhdessä muiden EU-jäsenmaiden kanssa OECD:ssä (erityisesti WP6 Shipbuilding) laivanrakennusteollisuuden kansainvälisen toimintaympäristön tasapuolisuuden kehittämiseksi.	Epäreilujen valtioneuvoston tekeminen näkyväksi ja saaminen kansainvälisen sääntelyn (esim. WTO) piiriin. Jatkuva.	Aktiivinen osallistuminen yhteistyöhön. WP6-puheenjohtajistojäsenyys.	Virkatyönä.	TEM
	Meripolitiikan linjausten toimi III/2. Meriklusterin toimintaympäristön kehittäminen ja globaalien mahdollisuuksien hyödyntämisen tukeminen ja toimi II/5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen test bed -alue edistämään meriliikenteen kehitystä					
29	Luodaan alusta tehokkaan, turvallisen	Luodaan alue, jossa autonomisia aluksia voidaan kokeilla ja pilotoida	Tavoite 1. Luodaan koealuekonseptin ja älyväylän edellytyk-	-Teknologiakokeiluja ja liikennejärjestelmätason haastavia pilotteja	Virkatyönä, Business Finland, CEF, Horisontti Eurooppa -rahoitus,	TEM , LVM, SM, PLM, UM,

	<p>ja kestävä merenkulun kehittämiseen ja testaamiseen</p>	<p>normaalin liikenteen seassa. Alueen kehittämissä huomioidaan liikennejärjestelmätasoiset multimodaalisuustarpeet.</p> <p>Alueen toimintamalli rakennetaan valtakuntarajat ylittävällä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä (PPP).</p> <p>Testausalueet tarjoavat yrityksille laajemmat mahdollisuudet pilotointiin ja referensseihin, sekä ponnahduslautan maailmalle, jolloin ne ovat kilpailukykyisempiä globaaleilla markkinoilla.</p>	<p>set osana liikenteen automaation toimenpite- ja lainsäädäntösuunnitelmaa.</p> <p>Tavoite 2. Tuetaan yritysten, viranomaisten ja tutkijoiden yhteistyön sekä digitaalisen ja fyysisen infrastruktuurin rakentumista testialueelle.</p> <p>Tavoite 3. Saadaan mukaan kansainvälisiä kumppaneita.</p> <p>Tavoite 4. Yritysten kilpailukyky globaaleilla markkinoilla paranee.</p> <p>Varmistetaan rahoitus painottaen liikennejärjestelmätason pilotteja, joilla on suurin vaikutavuus, esim. Helsinki-Tal- linna-pilotti ja muut tarkemmin määriteltävät pilotit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - simulaattorihankintoja - tarvittavan fyysisen ja digitaalisen infrastruktuurin kehittämis- ja toteuttamishankkeita (pääosin markkinaehtoisesti), - tiedonvaihtoa, - viranomaisyhteistyötä - vaikuttamista virkatyönä - PPP-hankkeita regulaation, standardoinnin ja määritellyn kehittämiseksi <p>Innovatiiviset julkiset hankinnat teknologian kehittämiseksi.</p> <p>Rahoitus teknologian käyttöönottamiseksi esim. aluksilla ja satamissa.</p>	<p>Itämeristrategian rahoitus.</p> <p>Rahoitus täsmentyy LVM:n automaatio-suunnitelman periaatepäätöksen yhteydessä.</p>	<p>Business Finland, yritykset</p>
<p>Meripolitiikan linjausten toimi III/3. Meriklusterin yhteistyön, uudistumisen ja innovaatioiden kehittämisen tukeminen</p>						

30	Tuetaan testatusti toimivien laivaratkaisujen suunnittelijoiden, rakentajien ja uudistajien ekosysteemin rakentamista	<p>Varmistetaan, että Suomessa suunnitellaan, rakennetaan ja testataan laivaratkaisuja, joille on kysyntää ja jotka vastaavat nykyisiin ja tuleviin terveys-, turvallisuus-, tehokkuus- ja kiertotalouden vaatimuksiin.</p> <p>Ratkaisujen löytymiseksi tuetaan ennakkoluulontonta yhteistyötä myös eri toimialojen, tutkimusryhmien ja osaajien kesken.</p>	Yhteistyö tuottaa uusia kaupallisia ratkaisuja, jotka ovat turvallisuutta ja terveyttä edistäviä, digitaalisia ja vähähiilisiä.	<p>Kehittämishankkeet.</p> <p>Yritysten välinen ja yritysten ja tutkimuslaitosten välinen yhteistyö.</p>	Business Finlandin ohjelmat (esim. Smart Mobility ja Sustainable Manufacturing, mutta myös muut ohjelmat) sekä Tekoäly 4.0 –strategiaa.	TEM, Business Finland, yritykset, tutkimuslaitokset, korkeakoulut
31	Varmistetaan meriklusterin kasvua ja kansainvälistymistä tukevien palveluiden ja rahoituksen saatavuus	<p>Tarjotaan yritysten kasvua ja kansainvälistymistä tukevia palveluita.</p> <p>Tuetaan kumppanuusverkostojen kehittymistä sekä uusien asiakassegmenttien löytymistä.</p>	<p>Meriklusterin yritysten globaali kilpailukyky kasvaa, mikä näkyy lisääntyneenä vientinä sekä parantuneena työllisyytenä.</p> <p>Vienti kasvaa.</p>	<p>Yrityskehityspalvelut ja –rahoitus</p> <p>Vienninedistäminen</p> <p>Kehityshankkeet</p> <p>Julkiset hankinnat</p>	Business Finlandin palvelut, Kv-rahoituksen uusi palvelumalli, ELY-keskusten rahoitus, Finnveran rahoitus ja takaus.	TEM, YM, LVM, UM, Business Finland, Finnvera, Team Finland
32	Vahvistetaan laivanrakennuksen erityisosaamista ja sen vientiä	Varmistetaan erityisosaamisen, kuten kylmien olosuhteiden laivanrakennuksen ja mat-	Suomalainen erityisosaaminen vastaa erinomaisesti kansallisiin tarpeisiin.	<p>Tutkimus- ja kehityshankkeet</p> <p>Julkiset hankinnat</p>	Business Finlandin ohjelmat, viranomaisyhteistyö, julkisissa hankinnoissa valtion talousarvio.	TEM, UM, PLM, SM Business Finland

		<p>kustajalaivarakentamisen ja ympäristötekniikan kehittyminen Suomessa ja edistetään alan vientiä.</p> <p>Kehitetään laivanrakennuksen kiertotalousosaamista.</p>	<p>Suomalaisille ratkaisuille on kansainvälistä kysyntää.</p>	<p>Kansallinen ja kansainvälinen viranomaisyhteistyö</p>		
33	Parannetaan laiva-teollisuuden materiaalkiertoa	<p>Kehitetään laivanrakennuksen kiertotaloutta. Huomioidaan alusten suunnittelussa kiertotalouden suunnitteluperiaatteet, eli otetaan alusten huolto, päivitys, uudelleenkäyttö ja lopulta eri komponenttien kierrätys sekä tieto materiaaleista haitta-aineineen suunnitteluvaiheessa huomioon.</p>	<p>Tavoitteena on materiaalineutraali laivanrakennusteollisuus.</p> <p>Tavoite on osa vähähiilisyystoimia ja toteuttaa direktiivin määrittelemän toimintaa.</p> <p>Tavoitteena on uudistaa ja kehittää uutta liiketoimintaa alusten huoltoon, uudelleen varustamiseen ja kierrätykseen.</p>	<p>Ekosysteemin ja koko arvoketjun TKI:n kehittäminen.</p> <p>Kokeiluhankkeen toteuttaminen.</p>	<p>Business Finlandin ekosysteemirahoitus.</p>	<p>TEM, Business Finland, YM, yritykset</p>
34	Hyödynnetään alushankintoja meriteollisuuden kasvun tukena	<p>Huolehditaan siitä, että valtiolliset alushankinnat tukevat kotimaisten yritysten kasvua ja toipumista COVID-19 tilanteesta.</p>	<p>Hankintoja voidaan käyttää tukemaan laaja-alaisesti kotimaisten innovaatioiden ja uusien toimintatapojen kehittämiseen, joiden kautta kehitetään luomaan uusia markkinoita ja lisäämään</p>	<p>Valtionalusten hankinnat. olemassa olevien vahvuuksien hyödyntäminen.</p>	<p>Valtion talousarvio</p>	<p>TEM, SM, PLM</p>

		Erilaisten monitoimialusten hankinnalla voidaan edistää tavoitteita kansallisen osaamisen kehittämisestä, teknologisista innovaatioista, ympäristöarvoista ja kylmäosaamisesta sekä Suomen meriklusterin kasvusta.	kotimaisen teollisuuden vientiä.			
Meripolitiikan linjausten toimi III/4. Kehitetään toimia osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi						
35	Koulutetaan ja houkutellaan osaajia meriteollisuuteen ja merenkulkuun	<p>Toteutetaan meriteollisuuden osaajatarpeeseen kohdennettu ohjelma, jossa huomioidaan erityisesti meriteollisuuden monialaisen yhteistyön tarve, mukaan lukien talvimerenkulku.</p> <p>Korkeakouluilla on merkittävä rooli koulutuksen tunnistamisessa ja suunnitamisessa.</p> <p>Kehitetään yritysyhteistyötä ja yritysten kansainvälistymisvalmiuksia, jotta ulkomaiset opiskelijat työllistyvät paremmin.</p>	<p>Lisää hakijoita meriteollisuuden koulutusaloilla</p> <p>Lisää monialaisia meriteollisuuden opiskelijoita</p> <p>Ulkomaiset opiskelijat työllistyvät Suomessa aiempaa paremmin</p> <p>Meriteollisuuden TalentBoost -kampanjan avulla rekrytoidaan Suomeen ulkomaalaisia osaajia ja opiskelijoita</p>	<p>Viestintäkampanjat</p> <p>TalentBoost-ohjelma</p> <p>Meriteollisuuden osaamiskokonaisuuksien kehittäminen/ markkinointi</p> <p>Koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyön kehittäminen meriteollisuuden kanssa: esim. kv-opiskelijoiden palkkaaminen sekä Tech summer trainee program.</p>	TalentBoost-laajennus (Smart manufacturing – ohjelma, Business Finland)	TEM, OKM, Opetushallitus, Business Finland, ELY, yritykset, oppilaitokset, korkeakoulut, Meriteollisuus ry

	Meripolitiikan linjausten toimi III/5. Varmistetaan maanpuolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden saatavuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa					
36	Turvataan maanpuolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden saatavuus	<p>Varmistetaan, että kriittisiin teknologioihin liittyvä osaaminen ja kyky säilyvät ja kasvavat Suomessa.</p> <p>Kehitetään teollista ja teknologista osaamista kriittisten järjestelmien ylläpitämiseksi ja muokkaamiseksi sekä näiden itsenäisen käytön varmistamiseksi Suomessa.</p>		<p>Puolustustarvikehankintoihin liittyvä teollinen yhteistyö.</p> <p>Varmistetaan kansallinen rahoituspohja toiminnan ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan turvaamiseksi (teollisuus, strategiset kumppanit, tutkimusyhteisöt). Huoltovarmuuden näkökulma on keskeinen varautumisessa. Tavoitteena tulisi olla kansallisen strategian laatiminen.</p>	Virkatyönä.	PLM, TEM, UM, VNK

2.4. MERELLINEN TUOTANTO

	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Meripolitiikan linjausten toimi IV/1. Kestävän vesiviljelytuotannon kehittäminen globaalikontekstissa					
37	Edistetään kestävää vesiviljelytuotantoa	<p>Kokeillaan uusia rohkkeitä avauksia, kuten uusien lajeja (ml. levät) ja uusia tekniikoita, tuotannollisia symbioosikokeiluja teollisuuden kanssa kiertotalouden edistämiseksi ja globaaleille markkinoille suuntautumista.</p> <p>Korkeatasoisesta osaamisesta, hyvästä hallinnosta, palveluiden ja teknologian viennistä paketoitua mallia kestävän vesiviljelyn edistämiseen viedään tavoitteellisesti ulkomaille.</p> <p>Vesiviljelyn kestävyttä edistävien lupamallien</p>	<p>Käynnistys lyhyellä aikajännteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.</p> <p>Tavoitteena päästöjen pienentäminen tuotettua kiloa kohden.</p>	<p>Edistetään kiertotalousratkaisuja ja kehitetään kannustimia vesiviljelyyn siten että ympäristövaikutuksia kuten ravinnekuormitusta pienentävät toimet mahdollistavat kestävän kasvun.</p> <p>Perustutkimuksen suuntaaminen palvelemaan myös uusia/aikaisemmin kokeilemattomia innovaatioita ja visioita</p> <p>Yksityisen ja julkisen sektorin (PPP) välisen dialogin ja tavoitteellisen yhteistyön edistäminen käytännön toimintamallein kautta.</p>	<p>Kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, Business Finlandin rahoitus TK-toimiin ja viennin edistämiseen.</p>	<p>MMM, TEM, YM, SYKE</p>

		selvittäminen ja skautumisen mahdollisuudet.		Lupajärjestelmän enustettavuuden parantamiseksi sovelletaan ympäristölupien haakuun tutkimukseen perustuvia, avoimia ja yhteisesti sovittuja mallinuksia ja tapoja merellisen toiminnan ympäristövaikutuksien arviointiin.		
38	Turvataan rannikko- ja avomerikalastuksen jatkuvuus	Teknologisten ratkaisujen, rahoitusratkaisujen ja toimintamallien perusedellytysten kehittäminen. Omavaraisuuden parantaminen ja kestävä kalastuksen edistäminen kalakan-toja vahvistamalla, vähentämällä ympäristövaikutuksia ja laitonta kalastusta torjumalla.	Jatkuvaa toimintaa.	Kotimaisen kalan edistämishjelma ja kalatalouden arvoketjun ja kaupan yhteistyön tiivistäminen.	Kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus	MMM
Meripolitiikan linjausten toimi IV/2. Panostus tutkimus- ja kehitystoimiin						
39	Edistetään tavoitteellista yksityisen ja julkisen sektorin tutkimus- ja kehittämiskumppanuuksia kalataloudessa	Vauhditetaan kestävä kasvun edellyttämiä uusia innovaatioita ja kiertotalousratkaisuja yksityisen ja julkisen	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.	Jatketaan ja kehitetään edelleen yksityisen ja julkisen sektorin PPP-mallilla toimivaa vesiviljelyn innovaatio-ohjelmaa.	Kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, Business Finlandin ekosysteemirahoitus	MMM, TEM, OKM, YM

		sektorin tavoitteellisella yhteistyöllä sekä edistetään. Kansainvälistä yhteistyötä ja sen tiivistämistä.				
40	Käynnistetään merellisen bioteknologian mahdollisuuksien tunnistaminen, osaamisen kehittäminen ja hyödyntämiseen liittyvä foresight-tutkimus	Edistetään kalan, vesikasvien ja levien hyödyntämistä korkean lisäarvon tuotteina. Kalateollisuuden sivuvirroista tai vajaasti hyödynnetyistä kalavaroista (esim. särkikalat ja silakka) sekä levistä pyritään eristämään korkean arvonlisän tuotteita (esim. lääkkeenkaltaisia yhdisteitä ja elintarvikesovelluksia).	Käynnistys lyhyellä aikajännteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.	Perus- ja soveltavan tutkimuksen suuntaaminen. Jatketaan yksityisen ja julkisen yhteistä sektorin kalan korkean arvonlisän innovaatio-ohjelmaa.	Perustutkimusrahoitus, kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, VNTEAS, STN	MMM, TEM, OKM, YM, SYKE
Meripolitiikan linjausten toimi IV/3. Energiatuotanto						
41	Edistetään merellisen energiatuotannon rakentamisen edellytyksiä ja yhteen sovitaan se aluevalvonnan kanssa	Uusiutuviin energianlähteisiin perustuvan sähköntuotannon tarve kasvaa jatkuvasti. Etenkin merituulivoimailojen kannattavuus on globaalisti parantunut	Käynnistys lyhyellä aikajännteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä	Huomioidaan merialue-suunnittelussa ja kartoitetaan yhteistyössä ne alueet, joilla tuulivoimatavoitteet ja aluevalvonnan vaatimukset	Virkatyönä Mahdollisten infra-hankkeiden resursointi arvioidaan taupauskohtaisesti.	TEM, PLM+PV, YM, MMM ja LVM (Traficom), Maa-kuntien liitot

		viime vuosina. Varmistetaan merellisen energiatuotannon ekologisuus, vähähiilisyys ja energiatehokkuus. Yhtein sovitaan jo suunnitteluvaiheessa merituulivoiman rakentaminen ja lakisääteinen aluevalvonta, varmistetaan aluevalvonnan (meri- ja ilma-valvonta) edellytykset sekä väylien käyttö ja liikenteen hallinta.		voidaan tarkoituksenmukaisesti yhteen sovittaa. Merituulivoiman rakentamisen edellytyksiä parannetaan muun muassa kehittämällä hallinnollisia prosesseja siten, että ne ovat selkeitä, läpinäkyviä ja tasapuolisia sekä takaavat riittävän investointivarmuuden hankekehittäjille.		
Meripolitiikan linjausten toimi 4. Kestävä merellinen virkistyskäyttö ja matkailu						
42	Kehitetään kestävä merellistä matkailua ja virkistyskäyttöä	Edistetään yritysten verkostoitumista laajempien palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi. Palvelukokonaisuuksissa hyödynnetään mm. saaristo- ja rannikkokulttuuria, kansallispuistoja sekä vesiluonnon erityispiirteitä ottaen huomioon merenalaisen kulttuuriperinnön säilyttäminen	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä. Kestävä merellinen matkailu ja virkistyskäyttö kasvavat (mittarit: yöpymisten määrä, merellisten kansallis-	Tavoite huomioidaan kansallisissa ja alueellisissa matkailutoimenpiteissä.	Valtion talousarvio, Business Finland / Visit Finland, mahdolliset EU-osarahoitteiset hankkeet.	TEM, YM, MMM, Business Finland / Visit Finland, Maakuntien liitot

		<p>ja kestävä matkailullinen hyödyntäminen.</p> <p>Kannustetaan matkailuyrittäjiä kouluttautumaan ja kehittämään toimintaansa kestävämpään suuntaan (esim. Sustainable Travel Finland).</p>	<p>puistojen kävijämäärä, Sustainable Travel Finland –merkin käyttöönottojen määrä).</p>			
43	<p>Parannetaan rannikko- ja saaristoalueiden matkailupalvelujen saavutettavuutta ja digitalisoidaan matkaketjuja</p>	<p>Kehitetään edelleen saaristoliikennettä ympäristövaatimukset, turvallisuus ja eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden. Parannetaan saariston saavutettavuutta autottomien ja veneettömien ja veneettömien osalta. Parannetaan saariston tietoliikenne- ja puhelin yhteyksien toimivuutta ja mahdollistetaan toimivien matkaketjujen syntyminen.</p> <p>Kehitetään globaalisti skaalattavia matkaketjujen digitaalisia palveluja.</p>	<p>Käynnistys lyhyellä aikajännteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.</p> <p>Saavutettavuus ja matkaketjut paranevat, digitaalisuus lisääntyy (mittarit: matka-aikojen kehittyminen kohteisiin, digitaalisten palvelujen määrä).</p>	<p>Tavoite huomioidaan LVM:n hallinnonalan toimenpiteissä.</p>	<p>Valtion talousarvio, mahdolliset EU-osarahoitteiset hankkeet.</p>	<p>TEM, LVM, MMM (Saaristoasiain neuvottelukunta), ELY-keskukset, Maakuntien liitot, Kunnat</p>

44	<p>Kannustetaan kansainväliseen matkailuyhteistyöhön ja hanketointaan</p>	<p>Kannustetaan suomalaisia toimijoita kehittämään kansainvälisissä yhteishankkeissa kulttuurireittejä, vaihtamaan Itämeren alueella parhaita käytäntöjä ja osaamista sekä rakentamaan yhteisiä tuotteita.</p> <p>Kannustetaan toimijoita hyödyntämään kansainvälisten selvitysten tuottamaa tietoa ja suosituksia.</p> <p>Kehitetään koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyötä matkailualan työelämän kanssa.</p>	<p>Kansainvälinen matkailuyhteistyö lisääntyy (mittari: kansainvälisten hankkeiden määrä).</p> <p>Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.</p>	<p>Tavoite huomioidaan kansallisissa ja alueellisissa matkailutoimenpiteissä. Koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyön kehittäminen matkailualan työelämän kanssa.</p>	<p>Virkatyönä, valtion talousarvio, Business Finland (Visit Finland), mahdolliset EU-osarahoitteiset hankkeet</p>	<p>TEM, OKM, Business Finland (Visit Finland)</p>
----	--	---	---	---	---	--